

22. Radioterapia w leczeniu chorób nienowotworowych

dr hab. n. med. mgr Dorota Gabryś
Zakład Radioterapii

22.2. Gdzie odbywa się leczenie i jak się zarejestrować?

Radioterapia jest przeprowadzana w Zakładzie Radioterapii. Większość chorych w czasie radioterapii nie wymaga hospitalizacji i przebywa w domach lub hotelu.

22.3. Jak odbywa się kwalifikacja do radioterapii nieonkologicznej?

Radioterapia jest stosowana nie tylko w leczeniu chorób onkologicznych, ale również w leczeniu schorzeń nienowotworowych. Możemy do nich zaliczyć choroby przebiegające ze stanem zapalnym i zmianami zwyrodnieniowymi, jak zapalenie powięzi podeszwowej stopy tak zwane ostrogi piętowe, zapalenie ścięgna Achillesa, zespół bolesnego barku, czy zespołów bolesnego łokcia (nazywany łokciem tenisisty, lub golfisty), zwyrodnienie stawów kolanowych, zaawansowane zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa, bolesne zapalenie kości. Inne schorzenia związane z nieprawidłowym wzrostem tkanek, jak przykurcz rozciągniętego dłoniowego, zwany chorobą Dupuytren'a, czy choroba Ledderhose'a - czyli włókniakowatość guzkowata rozciągniętego podeszwowego. Radioterapię przeprowadza się

również w przypadku bolesnych naczyneków kręgow, bliznowców, choroby Peyroniego, kostnienia pozaszkieletowego i innych. W celu uzyskania pełnej informacji na temat wszystkich wskazań do radioterapii nienowotworowej proszę kontaktować się z lekarzami Zakładu Radioterapii.

Kwalifikacja do leczenia odbywa się w Zakładzie Radioterapii. Najczęściej, radioterapię zaleca się gdy standardowe metody leczenia zawiodły. Leczenie napromienianiem może być stosowane jedynie po wnikliwej ocenie wszystkich potencjalnych zagrożeń w porównaniu do oczekiwanych korzyści.

Do onkologa skierowanie nie jest potrzebne, ale dobrze jest, jeżeli diagnoza jest potwierdzona przez specjalistę np. ortopedę, urologa. Leczenie w Zakładzie rozpoczyna się w ciągu kilku dni od zakwalifikowania.

22.4. Procedury przed rozpoczęciem leczenia

Przed rozpoczęciem radioterapii przeprowadza się procedury przygotowawcze polegające na wyznaczeniu pól napromieniania na podstawie badania fizykalnego i obrazów rentgenowskich. Napromienianie niektórych chorób nienowotworowych wymaga wykonania maski lub materaca, które powalają na ustabilizowanie pozycji pacjenta podczas sesji terapeutycznej. Pozycja, którą przyjmuje pacjent jest uzależniona od napromienianej okolicy. W identycznej pozycji jest też wykonywane badanie tomografii komputerowej (TK) leczonego obszaru. Na podstawie TK indywidualnie wykonuje się plan napromieniania. Szczegółowo procedury przygotowania do leczenia radioterapią opisano w **Rozdziale III**.

22.5. Jak przebiega leczenie?

Informacje ogólne odnośnie leczenia promieniami zawarte są w **Rozdziale II**. Podczas radioterapii stosowane są różne dawki, w zależności od schorzenia. W przypadku chorób nienowotworowych

o podłożu zapalnym podawane są niskie całkowite dawki promieniowania wynoszące np. 6 Gy w 6 frakcjach (6 dni), taka dawka ma działanie przeciwzapalne prowadzące do zmniejszenia dolegliwości bólowych przy zminimalizowaniu ryzyka wystąpienia odczynów popromiennych. W przypadku niektórych chorób jak Dupuytrena, czy Ledderhose'a dawka całkowita jest wyższa i wynosi 21 Gy w 7 frakcjach (7 dni).

22.6. Skutki uboczne w trakcie leczenia i jak sobie z nimi radzić?

Pomimo długoletniej historii wykorzystania radioterapii w leczeniu chorób nienowotworowych, zastosowanie leczenia promieniami w tej grupie chorób nadal wzbudza kontrowersje i niepokój. Obawy dotyczą przede wszystkim ryzyka wystąpienia nowotworów wtórnych, które na szczęście jest bardzo niskie. Możemy powiedzieć, że radioterapia jest bezpieczną, a u większości napromienianych chorych skuteczną metodą leczenia, ponieważ prowadzi do zmniejszenia dolegliwości bólowych, czy zmniejszenia obrzęku w przypadku chorób nienowotworowych. Wpływa to na poprawę samopoczucia pacjentów poprzez poprawę ruchomości barku, łokcia, stopy, kolana oraz zmniejsza konieczność stosowania leków przeciwbólowych i przeciwzapalnych, których przewlekłe stosowanie również może wywoływać działania niepożądane. Ze względu na niskie dawki promieniowania radioterapia rzadko może powodować skutki uboczne w leczonym obszarze ciała, a ich występowanie jest indywidualnie zróżnicowane.

Informacje o możliwych powikłaniach zawarte są w druku zgody na leczenie. W przypadku schorzeń nienowotworowych ryzyko wystąpienia późnych powikłań nie przekracza 1%.

Wszelkie niejasności powinny być wytłumaczone przez lekarza prowadzącego leczenie.

Warto zawsze zapytać lekarza i wyjaśnić swoje wątpliwości.

22.7. W jaki sposób uzyskać wsparcie w czasie radioterapii?

Pacjenci leczeni ambulatoryjnie w Zakładzie Radioterapii mogą uzyskać poradę w robocze dni tygodnia, w godzinach 8.00-15.00, po wcześniejszym zgłoszeniu się do rejestracji Zakładu.

22.8. Przydatne informacje

Dane kontaktowe Zakładu Radioterapii

Rejestracja Zakładu Radioterapii

tel. 32 278 80 58 w godzinach 7.00 - 11.00

tel. 32 278 80 45 w godzinach 11.00 - 15.15

Sekretariat Kierownika Zakładu Radioterapii tel. 32 278 80 01

W przypadku pytania do lekarza proszę dzwonić

pod numer tel. 797 199 463 od poniedziałku do piątku w godzinach 14.00 - 15.00

Gabinet zabiegowy - pielęgniarki tel. 32 278 80 25

<https://www.io.gliwice.pl/dla-pacjenta/zaklad-radioterapi>

<https://krakow.tvp.pl/49979518/radioterapia-nieonkologiczna>